

Školní preventivní program

školní rok 2025/2026

školní metodik prevence
Mgr. Eva Drbalová

Obsah:

1. Co je primární prevence?
2. Charakteristika školy a její specifika
3. Rizikové faktory
 - 3.1 Specifika v chování žáků s poruchou autistického spektra
4. Řešení rizikových situací
5. Cíle primární prevence na naší škole
6. Způsob realizace PP
7. Vyhodnocování školního preventivního programu
8. Vymezení kompetencí členů týmu školního poradenského pracoviště
9. Shrnutí cílů ŠPP

Příloha č. 1 - Krizový plán řešení rizikového chování ve škole

Příloha č. 2 - Krizový plán řešení šikany a kyberšikany ve škole

Příloha č. 3 - Kritéria pro hodnocení chování a pravidla pro udělování výchovných opatření

Příloha č. 4 - Strategie předcházení školní neúspěšnosti

1. Co je primární prevence?

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti.

Primární prevence zahrnuje všechny aktivity, které jsou uskutečňovány s cílem předejít problémům spojených s výskytem rizikového chování žáků.

Specifická primární prevence se zaměřuje na takové aktivity, které přímo souvisejí s problematikou návykových látek. Soustředí se na určitou cílovou skupinu, která se jeví jako ohroženější než skupiny jiné.

Nespecifická primární prevence v sobě zahrnuje aktivity podporující zdravý životní styl.

2. Charakteristika školy a její specifika

Základní škola Beroun
Wagnerovo náměstí 458
266 01 Beroun
IČ 70975001

Kontakty: 311 623 315 sekretariát, 311 623 315 fax

Vedení školy

	Telefon	Email
Mgr. Eva Drbalová ředitelka školy	792 302 534	e.drbalova@zswagnerka.cz
Mgr. Dana Horáková zástupkyně ředitele pro 2. stupeň	311 623 315	d.horakova@zswagnerka.cz
Mgr. Blanka Stejskalová zástupkyně ředitele pro 1. stupeň	311 623 315	b.stejskalova@zswagnerka.cz

Školní poradenské pracoviště

	Konzultační hodiny
Mgr. Eva Drbalová Metodik prevence	V úterý a ve středu, po předchozí domluvě v sekretariátu školy, tel.: 311 623 315 nebo na emailu: e.drbalova@zswagnerka.cz
Mgr. Jitka Dopiráková Výchovný poradce pro 1. stupeň, Speciální pedagog	V úterý a ve čtvrtek, po předchozí domluvě v sekretariátu školy, tel.: 311 623 315 nebo na emailu: j.dopirakova@zswagnerka.cz
Mgr. Tereza Radabolski Výchovný poradce pro 2. stupeň	V úterý a ve čtvrtek, po předchozí domluvě v sekretariátu školy, tel.: 311 623 315 nebo na emailu: t.radabolski@zswagnerka.cz
Mgr. Pavel Kroy Školní psycholog	V pondělí 9:00 až 13:00 nebo po předchozí domluvě na tel.: 702 071 370 nebo na emailu: kroy@2zsberoun.cz
Mgr. Alice Cibarová Sociální pedagog	Ve čtvrtek od 13:00 do 15:00 hod. nebo po předchozí domluvě v sekretariátu školy, tel.: 311 623 315 nebo na emailu: a.cibarova@zswagnerka.cz

Mgr. Martin Jordák Volba povolání	V pondělí a v úterý, po předchozí domluvě v sekretariátu školy, tel.: 311 623 315 nebo na emailu: m.jordak@zswagnerka.cz
--------------------------------------	---

Základní škola Beroun, Wagnerovo náměstí 458 je úplná základní škola s rejstříkovou kapacitou 810 žáků a nyní s počtem cca 640 žáků. V letošním školním roce má 15 tříd na I. stupni a 12 tříd na II. stupni, výuka probíhá ve 2 propojených budovách (hlavní budova + přístavba školy). Nyní jsou využity všechny třídy jako kmenové. Výuka jazyků je vedena v menších jazykových třídách. Dále využíváme dvě odborné učebny pro výuku INF. Školu navštěvují děti ze spádové oblasti z Berouna, ale i z jiných městských lokalit a ze sousedních obcí. Školu navštěvuje menší počet dětí jiné národnosti.

3. Rizikové faktory

Mezi rizikové faktory školy patří její poloha v centru města. V minulých letech byla vyřešena otázka zabezpečení školy. Vstup do školy je zajištěn bezpečnostními dveřmi, které jsou opatřeny zvonkem a kamerou. Vedení školy a paní sekretářka mají tedy přehled, kdo do školy vstupuje a za jakým účelem. V minulých letech bylo dokončeno uzavření celého areálu školy elektronickou bránou. Zvýšilo se tak bezpečí dětí především v ranních a odpoledních hodinách, při příchodu a odchodu ze školy. Rodiče žáků často vjížděli do areálu vysokou rychlostí, přestože je zde umístěno značení „zákaz vjezdu“.

V budově školy je umístěna jídelna soukromé firmy (Primirest, s. r. o.) zabezpečující stravování nejen žáků naší školy, ale i pracovníků některých firem ve městě. Ti však nemají možnost se volně pohybovat po budově školy a jídelna je jim otevřena v jiných provozních hodinách tzn. mimo obědy žáků. Do školního areálu je v ranních hodinách vstup možný z ulice U Kasáren, kde musíme dbát na zamykání vrat.

Ve škole existují místa, která bychom mohli označit jako riziková – šatna u tělocvičny a před aulou, prostor v suterénu, kde jsou umístěny šatní skříňky II. stupně. Nejrizikovějším místem ve škole bych však označila prostory WC v 1. a 2. patře staré budovy školy, kde si žáci a žákyně o přestávkách (případně i během vyučování) mohou téměř bez dozoru vyřizovat své osobní spory. Vyučující pravidelně během přestávek navštěvují tyto prostory, ale kontrola je možná pouze v omezené míře vzhledem k zachování soukromí na WC.

Naše škola nabízí především žákům 1. stupně mnoho aktivit k využití volného času. Jsou to kroužky, které organizuje přímo školní družina. Pro žáky 2. stupně zprostředkováváme informace o dalších možnostech využití volného času (akce DDM, města Beroun, sportovních klubů, jazykových škol apod.). Náměty žáci získávají i během samotného vyučovacího procesu či projektových dnů. Žáci se zapojují do sportovních soutěží, olympiád a turistických výletů. Daří se nám do školního kolektivu začleňovat žáky s odlišným mateřským jazykem prostřednictvím aktivit zaměřených na toleranci a respektování se. Tyto aktivity vnímáme jako preventivní kroky vedoucí k omezení výskytu sociálně patologických jevů. V jednotlivých třídách realizujeme preventivní programy. Přesto jsme se znovu setkali s případy porušování školního řádu a rizikovým chováním. Řešili jsme užívání vaporizérů, ojediněle natáčení videí pro výzvy na sociálních sítích, nevhodné chování v podobě pošťuchování mezi spolužáky, záškoláctví a nepořádek v areálu školy. Snažíme se tyto jevy eliminovat a žáky směřovat k pozitivnímu přístupu vnímání okolí a sama sebe, více sledovat jejich činnost. Zabýváme se vždy individuálním řešením situací jednotlivých žáků (např. začlenění do třídního kolektivu, důslednost, zvýšená spolupráce s rodiči, apod.). Řešíme případ od případu. Většina našich žáků je bezproblémových a na těch stavíme prevenci.

3.1 Specifika v chování žáků s poruchou autistického spektra

U žáků s PAS se lze setkat s různou úrovní intelektových schopností (porucha vývoje intelektu; průměrné intelektové schopnosti s nerovnoměrným vývojem; nadprůměrné nadání), je tedy důležité individualizovat přístup ke vzdělávání pro každého žáka.

Základní specifika se projevují zejména v těchto oblastech:

- chování
- komunikace (verbální, neverbální)
- sociální interakce

Zásady přístupu při výchově a vzdělávání žáků s PAS

Školní prostředí pro žáka s poruchou autistického spektra musí být pochopitelné, bezpečné a uzpůsobené tak, aby se v něm žák mohl orientovat.

Zásady přístupu:

- přesnost a jasnost instrukcí a pravidel
- názornost a vizualizace
- pravidelnost činností
- konkrétní a dosažitelná motivace
- empatický přístup při projevech specifického chování

Pro vzdělávání všech žáků bez rozdílu je nezbytná spolupráce školy a zákonných zástupců žáků. U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je nezbytná také součinnost se školskými poradenskými zařízeními.

V prostředí školy se snažíme předcházet vzniku problémového chování a krizových situací u žáků s PAS. Vhodné postupy práce s žákem v rámci vzdělávání i v rámci mimoškolních aktivit (v rámci školy) jsou popsány v individuálním vzdělávacím plánu.

4. Řešení rizikových situací

Rizikové situace na škole řeší vždy jeden ze členů vedení školy spolu s metodikem prevence, sociálním pedagogem a třídním učitelem. S přílohami (příloha č. 1 - Krizový plán řešení rizikového chování ve škole, příloha č. 2 - Krizový plán řešení šikany ve škole, příloha č. 3 - Kritéria pro hodnocení chování a pravidla pro udělování výchovných opatření, příloha č. 4 - Strategie předcházení školní neúspěšnosti) tohoto školního preventivního programu jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci.

Dále jsou všichni pedagogičtí pracovníci seznámeni se Strategií předcházení školní neúspěšnosti (Příloha č. 4), kterou efektivně využíváme.

Spolupracujeme s PPP v Králově Dvoře a s odborem Péče o dítě při MěÚ Beroun. V letošním roce opět navazujeme na skvělou spolupráci také s Městkou policií Beroun.

V předcházejících letech jsme navázali také poměrně úzkou spolupráci se střediskem výchovné péče v Dobřichovicích a chceme v ní pokračovat. Dále budeme pokračovat ve fungující spolupráci s policistkou z Krajského ředitelství Středočeského kraje z oddělení kriminality mládeže, která pro žáky 2. stupně připravuje besedy o trestněprávní odpovědnosti mládeže či tematické besedy.

Máme plán preventivních aktivit vždy na aktuální školní rok, který průběžně doplňujeme o přednášky a workshopy ověřených institucí, které se prevencí zabývají. Dále jej aktualizujeme o programy na posílení dynamiky třídy a práce s kolektivem. Klima třídy hlídáme především pomocí pozorování třídních učitelů, ale sledování výsledků sociometrie, kterou realizuje na podzim a na jaře školního roku.

U žáků s PAS je důležité sledovat, v jakých situacích se chování objevuje, co může být jeho příčinou, sledujeme tedy, co chování předcházelo. Při řešení vzniklých problémů se snažíme dodržovat veškeré zásady řešení.

5. Cíle primární prevence na naší škole

a) dlouhodobé cíle

- vytvořit fungující systém primární prevence, který by byl přijat nejen pedagogy, ale také žáky a jejich rodiči
- vytvořit bezpečné, respektující a pomáhající prostředí
- předávat takové informace, díky kterým budou mít žáci znalosti a kompetence k předcházení rizikovému chování a tyto informace jim budou sloužit i do budoucna
- seznamovat žáky s řešením jednotlivých problémů, které se na škole vyskytly, informovat je o výchovných opatřeních a následcích těchto činů (žakovská rada)
- pravdivě vyhodnotit každý školní rok z hlediska řešení rizikového chování dětí
- vytvořit seznam aktivit a programů včetně témat v jednotlivých předmětech, které z dlouhodobého hlediska splňují funkci primární prevence a mají žádaný smysl
- o systému primární prevence jsou pravidelně informováni pracovníci školy

b) střednědobé cíle

- upevnění respektu k dodržování pravidel ze strany žáku a zákonných zástupců přímou komunikací

- preventivní a podpůrné programy na ochranu duševního zdraví pedagogu
- ochrana pedagogů ze strany zřizovatele v oblasti právní podpory
- zajištění bezpečného prostředí pro všechny pracovníky školy
- kvalitní koordinace mezi jednotlivými složkami primární prevence (školní metodik – třídní učitel – vedení školy)
- zhodnocení jednotlivých aktivit a programů primární prevence, vyhodnocení jejich efektivity a následné vytvoření koncepce
- spolupráce s ostatními orgány zabývajícími se rizikovým chováním dětí – OSPOD, Policie ČR, PPP
- monitoring (dotazníkové šetření)
- využívání dotazníků a sociometrických analýz na www.proskoly.cz, jejichž licenci škola zakoupila
- využívání počítačového programu Drogy trochu jinak (testy, dotazníky, hry – zakoupená časově neomezená licence)
- spolupráce se Střediskem výchovné péče v Dobřichovicích
- využívání kontaktu na Krajském ředitelství Policie ČR k pořádání besed pro žáky II.stupně
- spolupráce s organizacemi zajišťujícími přednášky a workshopy na téma finanční gramotnosti
- nenásilné začlenění témat z oblasti prevence do výuky

c) krátkodobé cíle

- předávání informací, znalostí, dovedností a postojů žákům, které povedou k potlačení jejich možného rizikového chování
- upevňování kladných postojů proti rizikovému chování
- co největší snaha využít učebních předmětů pro aplikaci primární prevence (nejčastější předměty – občanská a rodinná výchova, přírodopis, přírodověda, vlastivěda, prvouka, český jazyk, výtvarná, hudební a tělesná výchova), zde začleňujeme některé preventivní aktivity (hry) na témata klima třídy, práce ve skupině, komunikace
- využití nabídky jednotlivých programů a aktivit, viz plán preventivních aktivit na školní rok 2025/2026 (k nahlédnutí u metodika prevence), který je vždy doplňován na základě aktuální poptávky

d) cíle školního metodika prevence

- sestavit a kontrolovat realizaci primární prevence
- spolupracovat s ŠPP, vedením školy a učiteli při řešení problému
- vést evidenci rizikového chování ve škole
- seznámit pedagogický sbor se situací v oblasti prevence, poskytnout radu a dostupné materiály
- dále se vzdělávat a zajímat o problematiku primární prevence, účastnit se setkání metodiků prevence
- zajišťovat preventivní programy pro žáky, pedagogy a rodiče

6. Způsob realizace PP

a) zaměření školního preventivního programu:

- mezilidské vztahy, násilí a šikana
- záškoláctví
- kriminalita
- vandalismus
- xenofobie, rasismus, intolerance
- kyberšikana
- bezpečné chování na internetu
- kouření, požívání návykových látek
- gamblerství
- domácí násilí, syndrom týraných a zneužívaných dětí
- komerční zneužívání dětí
- sekty a náboženské hnutí
- netolismus (závislost na sociálních sítích)
- poruchy příjmu potravy
- finanční gramotnost
- péče o psychické a duševní zdraví

b) formy realizace

- začlenění do výuky jednotlivých předmětů (nejvhodnější: výchova k občanství, výchova ke zdraví, prvouka, vlastivěda, přírodopis, přírodověda, chemie, zeměpis, ostatní výchovné předměty atd.)
- speciálně organizované besedy a akce dle aktuální nabídky a aktuální potřeby žáků
- účast na soutěžích zaměřených k tomuto tématu
- spolupráce s oblastním metodikem prevence, výběr vytipovaných problematických třídních kolektivů a práce s nimi
- spolupráce se specialistou v oboru primární prevence
- využívání interaktivních programů – dotazníková šetření, testy, hry (Drogy trochu jinak, www.proskoly.cz)
- návštěvy odborníků ve škole – např. sexuální výchova, Policie ČR, externí organizace
- návštěvy institucí – krizová centra, soud atd.
- spolupráce s orgány obce zaměřenými na péči o mládež – OSPOD, Policie ČR, MP Beroun, PPP
- práce metodika prevence s třídními učiteli
- sociometrický výzkum v jednotlivých třídách a jeho vyhodnocení
- seznámení učitelů s krizovým plánem školy (viz Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci – č.j. 21291/2010-28 – řešení rizikových situací ve školním prostředí – odkaz [zde](#))
- dotazníkové šetření mezi rodiči (pravidelné šetření – součást třídních schůzek)
- pravidelná kontrola obsahu schránky důvěry – šetření jednotlivých případů
- vytvoření realizačního týmu řešení krizových situací (školní metodik prevence, třídní učitel, zástupce vedení školy)
- jednání s rodiči a zápisy z těchto jednání
- zajišťování poradenských služeb pro rodiče (zákonné zástupce) – stanovení konzultačních hodin školního metodika prevence
- mezigenerační vztahy – návštěva domova pro seniory,
- seznámení s Krizovým plánem řešení šikany ve škole (Příloha č.2) a Krizovým plánem rizikového chování žáků ve škole (Příloha č. 1)
- seznámení se směrnicí - Kritéria pro hodnocení chování a pravidla pro udělování výchovných opatření (Příloha č. 3)
- seznámení se Strategií předcházení školní neúspěšnosti (Příloha č. 4)
- žáci rozumí preventivním opatřením školy a umí reagovat a postupovat při řešení negativních situací
- pravidelně formu her a rozhovorů utvzujeme v žácích vědomí bezpečného pobytu ve škole
- významná je osobní důvěra a pozitivní vztah s pedagogem
- pedagogický sbor zná opatření a postupy při prevenci rizikového jednání žáků

7. Vyhodnocování školního preventivního programu

- pravidelné písemné vyhodnocení za uplynulý školní rok (konec června - začátek září- seznámení pedagogických pracovníků s obsahem vyhodnocení v průběhu září)
- vyučující respektují výsledky preventivních opatření školy
- průběžné informování pedagogických pracovníků na provozních poradách a pedagogických radách
- vedení průběžných záznamů jednotlivých aktivit, výsledků jednání a šetření
- vyhodnocení spolupráce s jednotlivými orgány zabývajícími se podobnou problematikou (PPP, OSPOD, Policie ČR, MP Beroun, okresní metodik prevence)
- možnosti osvědčené spolupráce s organizacemi a sdruženími (v rámci finančních možností školy)
- průběžné vyhodnocování sociometrických šetření v jednotlivých třídách (2x ročně)
- hodnocení některých aktivit zaměřených na danou tematiku na webových stránkách školy

8. Vymezení kompetencí členů týmu školního poradenského pracoviště

Pozice	Kompetence
Vedení školy	- odpovídá za tvorbu a realizaci PP - je součástí školního poradenského týmu - jedná s rodiči, s OSPOD - uchovává dokumentaci
Metodik prevence	- sestavuje PP, podílí se na realizaci - komunikuje s žáky, rodiči a ostatními pedagogy v oblasti PP - spolupracuje s vedením školy, výchov. poradcem, tříd. učitelem, okresním metodikem, psychologem a dalšími organizacemi a odborníky - dokumentuje průběh preventivních aktivit - mapuje výskyt a řeší rizikové chování ve škole - poskytuje materiály a informace k dané věci všem učitelům a rodičům - pomáhá třídním učitelům s realizací třídnických hodin - organizuje adaptační kurzy a programy PP - je součástí školního poradenského týmu - pravidelné sledování aktualizací metodických doporučení a s jejich aktualizací seznamování všech pedagogických pracovníků.
Výchovný poradce	- eviduje děti se speciálními vzdělávacími potřebami - pomáhá při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů - pomáhá při volbě SŠ a volbě povolání - svolává výchovné komise - je součástí školního poradenského týmu - spolupracuje s pedagogicko- psychologickou poradnou - pravidelné sledování aktualizací metodických doporučení a s jejich aktualizací seznamování všech pedagogických pracovníků.
Třídní učitel	- je v kontaktu s rodiči žáků své třídy - tvoří s žáky pravidla třídy, dohlíží na jejich dodržování - koriguje chování žáků s pomocí ostatních pedagogů - provádí průběžnou diagnostiku žáků a třídy - informuje školního metodika prevence o projevech rizikového chování
Sociální pedagog	- vytváření propojení mezi školou a jinými subjekty, např. policií - poskytuje mediaci mezi školou rodiči a institucemi - pomáhá žákům, jejichž rodiče nemají dostatečnou kapacitu pomoci s přípravou do školy - poskytuje a koordinuje ve spolupráci s metodikem prevence sociálně preventivní programy - provádí depistážní činnost zaměřenou na vyhledávání žáků ohrožených sociálním vyloučením

9. Shrnutí cílů ŠPP

- Bezpečná škola pro žáky a pracovníky školy.
- Ve spolupráci se zákonnými zástupci zajistit progresivní a účinné řešení preventivních opatření školy.
- Respektování pravidel školy.
- Otevřená komunikace.
- Rychlé odhalení znaků rizikového chování a dodržování strategie preventivních opatření.
- Posílit budování pozitivních vztahů mezi žáky, pedagogy a zákonnými zástupci.

KRIZOVÝ PLÁN RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ ŽÁKŮ VE ŠKOLE

Jak budou pracovníci školy postupovat, když:

1) žák kouří (pije alkohol) v prostorách školy a šk. zařízení v době šk. vyučování

- třídní učitel informuje rodiče a metodika prevence, který případ prošetří
- třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada
- třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pg. rady
- pokud se vyučující dozví, kde dítě k alkoholu přišlo, učiní příslušné oznámení na Policii ČR

2) žák se dostaví do školy pod vlivem alkoholu nebo nějaké jiné návykové látky

- vyučující zjistí zdravotní stav dítěte a informuje rodiče, třídního učitele a metodika prevence
- metodik prevence (třídní učitel) vyzve rodiče, aby si dítě neprodleně vyzvedli, a seznámí je se zdravotními obtížemi dítěte. Pokud si rodič pro dítě do školy nepřijde, metodik prevence přehodnotí zdravotní stav žáka a je v jeho kompetenci přivolat lékařskou pomoc (155)
- metodik jedná věcně, konstruktivně a bez emocí – zjistí, kolik čeho dítě vypilo. Jestliže zjistí, že došlo ke kombinaci s jinými návykovými látkami, volá lékaře
- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče žáka seznámeni
- třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada
- třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady
- výchovný poradce informuje orgán sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) - v případě opakování

3) u žáka zachytí alkohol nebo tabák

- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče seznámeni
- třídní učitel informuje rodiče
- třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada
- třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady

4) ve škole se objeví uživatel omamných a psychotropních látek

- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný záznam, se kterým budou rodiče žáka seznámeni
- třídní učitel informuje rodiče
- metodik prevence informuje orgán sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD)

5) ve škole zachytíme látku, o které se domníváme, že se jedná o omamnou a psychotropní látku

- vyučující neznámou látku dítěti odebere, uloží do obálky- zapečetí ji (razítko), uloží ji do trezoru a provede písemný záznam, se kterým budou rodiče seznámeni
- písemný zápis musí obsahovat popis a vzhled látky, obal a místo nálezů. Dále zápis musí obsahovat podpisy dvou dospělých osob (ředitel školy nebo jeho zástupce, vyučující); osoby, která nález ohlásila; a osoby, u které byly drogy nalezeny (pokud odmítne podepsat, je nutné uvést „odmítl podepsat“)
- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, metodika prevence
- metodik prevence nebo ředitel školy předá nález Policii ČR, která provede šetření

6) dozvíme se, že některé z dětí do školy přináší omamné a psychotropní látky (OPL) a předává je (prodává je)

- taková osoba je DISTRIBUTOREM OPL a dopouští se závažného trestného činu a je naší povinností tento trestný čin ohlásit a překazit - stanovena ohlašovací povinnost
- postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití OPL žákem se řídí dle Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) .
- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, metodika prevence
- třídní učitel informuje rodiče a vyhotoví písemný záznam o pohovoru
- metodik prevence informuje orgán sociálně právní ochrany dětí
- ředitel školy informuje Policii ČR, která provede šetření

7) žák se svěří s užíváním OPL

- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, metodika prevence a vyhotoví písemný záznam, se kterým budou rodiče žáka seznámeni
- třídní učitel a metodik prevence navrhnou řešení

9) ve škole dojde ke krádeži

- provést písemný záznam
- informovat třídního učitele, ředitele školy a školního metodika prevence
- metodik prevence informuje zákonné zástupce žáka

10) žák opakovaně chybí (neomluvená absence)

- třídní učitel informuje vedení školy a metodika prevence
- TU informuje zákonné zástupce žáka (provést písemný záznam)
- TU navrhne výchovné opatření, které dá ke schválení pedagogické radě
- TU písemně nahlásí počet neomluvených na OSPOD

11) ve škole vznikne podezření na týrání dítěte

- týrání svěřené osoby je trestný čin (§ 198 zákona 40/2009 Sb., trestního zákona)
- v případě podloženého podezření má vyučující povinnost takové páchaní přerušit a ohlásit (řediteli školy, výchovnému poradci, OSPOD, policii-státnímu zástupci)
- vyšetřování oznamovatel přenechává Policii ČR nebo státnímu zástupci

12) ve škole vznikne podezření na riziko sebevraždy

- v případě latentních myšlenek vyučující vede podpůrný rozhovor; navrhuje další možnosti pomoci; informuje zák. zástupce, ti si vyzvednou a jsou domluveny další kroky; je vytvořen bezpečnostní plán
- v případě konkrétních rizikových myšlenek vyučující neopouští žáka; zavolá si na pomoc další dospělou osobu, která volá zák. zástupcům a v případě zhoršení situace na linku 155; vede podpůrný rozhovor
- vyučující vždy informuje vedení školy a pracovníka ŠPP

13) ve škole vznikne podezření na sexuální zneužívání dítěte

- pohlavní zneužívání je trestný čin; povinnost přerušit jeho páchaní je závazná pro každého občana ČR. Přerušit znamená zabránit páchaní nebo dokončení takového jednání, což lze udělat i tak, že celou záležitost vyučující oznámí orgánům činným v trestním řízení.
- pokud se zneužívání nedopouští rodič, vyučující informuje rodiče
- v opačném případě vyučující kontaktuje psychologa; sdělí dítěti, že musí věc oznámit; informuje ředitele školy; oznámí případ Policii ČR nebo státnímu zástupci

14) příslušníci Policie ČR vstoupí do školy

- policista je povinen prokázat svou příslušnost k policii
- škole přísluší vykonávat náležitý dozor nad nezletilými
- škola má povinnost vyzvat zákonného zástupce v případě vyšetřování dítěte, pokud tak již neučinila Policie ČR

15) ve škole vznikne podezření na výskyt šikany či kyberšikany (podrobněji viz Krizový plán řešení šikany a kyberšikany ve škole)

- nejprve je nutné posoudit a odhadnout závažnost šikany (kyberšikany). Škola musí v tomto případě zvažovat, zda je sama kompetentní šikanu (kyberšikanu) šetřit a řešit, anebo jestli požádá o pomoc zvenčí.
- metodik prevence by měl zvládnout počáteční šikanu, tj. první a druhé, někdy i třetí stádium, kdy ještě nalezneme vhodné svědky a žáky ochotné spolupracovat na změně.
- při vyšetřování pokročilé šikany (kyberšikany) se škola obrátí na pomoc odborníků
- při řešení je kladem důraz na to, že žák, který je obětí šikany (kyberšikany), není jejím viníkem a neměl by tedy být důsledky řešení znevýhodněn. Je nutné se žákem projednat, co můžeme udělat pro to, aby se cítil bezpečně.

- po celou dobu řešení škola zajišťuje ochranu informací a informátorů, jasně vyjadřuje negativní postoj k násilí a ukazuje závažnost situace
- součástí řešení musí být vždy nastavení ozdravných mechanismů pro všechny zúčastněné a následná práce s celým třídním kolektivem.
- zároveň se doporučuje pracovat s agresorem i s obětí šikany, případně doporučit zákonným zástupcům péči dítěte v pedagogicko-psychologické poradně, středisku výchovné péče nebo jiných odborníků.
- škola nastaví taková opatření, aby bránila návratu rizikového chování.

16) žáci se ve škole budou účastnit patologických výzev ze sociálních sítí

- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče seznámeni
- třídní učitel informuje rodiče
- třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada
- třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady

VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ, KTERÁ NAVRHUJE TŘÍDNÍ UČITEL:

- napomenutí třídního učitele
- důtka třídního učitele – projedná a schválí pedagogická rada
- důtka ředitele školy – projedná a schválí pedagogická rada

Výchovná opatření jsou ukládána na základě směrnice – kritéria pro hodnocení chování a pravidla pro udělování výchovných opatření (Příloha č. 3).

VŠICHNI ZAMĚSTNANCI ŠKOLY, ŽÁCI I RODIČE JSOU INFORMOVÁNI, KDO JE:

Metodik prevence (MP): Mgr. Eva Drbalová

Výchovný poradce (VP): Mgr. Tereza Radabolski, Mgr. Jitka Dopiráková

KRIZOVÝ PLÁN ŘEŠENÍ ŠIKANY A KYBERŠIKANY VE ŠKOLE

I. Charakteristika šikany

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoúčelností agrese.

Šikana má několik podob: přímá šikana, nepřímá šikana a tzv. kyberšikana. Přímá šikana může mít podobu fyzickou (bití, tahání za vlasy), verbální (nadávky k národnosti, náboženství, výhrůžky) nebo neverbální (urážlivá gesta a zvuky, schovávání nebo kradení věcí či školních pomůcek). Kyberšikana je jednou z nejčastějších forem a může mít podobu vytváření falešných profilů na sociálních sítích s dehonestujícím obsahem či ponižujících videí, rozesílání vulgárních SMS nebo emailů.

Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agrese neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu. Podobně, jedná-li se o šikanu pedagoga žáky, pak šikana není zlobení a nerespektování ze strany žáků, které postrádá znaky šikany. Naopak přerůstá v šikanu, stává-li se vědomým, záměrným, úmyslným a cítí-li pedagog, že není v jeho moci jej zastavit, cítí se bezbranně, ztrácí autoritu a poměr sil v rolích žák/žáci x pedagog se obrací.

Většina obětí šikany a jejich svědků se snaží situaci udržet co nejdéle v tajnosti. Proto je v prevenci velmi důležité zaměřit se specificky na identifikaci rizikových znaků a signálů pro výskyt šikany.

Důvodem nebo obsahem šikany může být jakákoli odlišnost žáka nebo pedagoga, např. fyzická zdatnost, vzhled, hmotnost, barva pleti, tělesná neobratnost, inteligence - snížení rozumových schopností, nebo naopak nadání, jazyková/komunikační bariéra, socioekonomická odlišnost, psychická odlišnost, speciální vzdělávací potřeby žáka apod.

II. Základní postup v řešení šikany

Preventivní opatření školy směřují k minimalizaci rizika výskytu šikany. Škola musí být připravena i na situaci, kdy se přes všechna opatření šikana objeví. Školní šikanování má svůj zákonitý vnitřní vývoj a má svá stadia (viz Stadia šikanování).

- nejprve je nutné posoudit a odhadnout závažnost šikany. Škola musí v tomto případě zvažovat, zda je sama kompetentní šikanu šetřit a řešit, anebo jestli požádá o pomoc

zvenčí. Metodik prevence by měl zvládnout počáteční šikanu, tj. první a druhé, někdy i třetí stádium, kdy ještě nalezneme vhodné svědky a žáky ochotné spolupracovat na změně.

- při vyšetřování pokročilé šikany se škola obrátí na pomoc odborníků
- při řešení je kladem důraz na to, že žák, který je obětí šikany, není jejím viníkem a neměl by tedy být důsledky řešení znevýhodněn. Je nutné se žákem projednat, co můžeme udělat pro to, aby se cítil bezpečně.
- po celou dobu řešení škola zajišťuje ochranu informací a informátorů, jasně vyjadřuje negativní postoj k násilí a ukazuje závažnost situace
- součástí řešení musí být vždy nastavení ozdravných mechanismů pro všechny zúčastněné a následná práce s celým třídním kolektivem.
- zároveň se doporučuje pracovat s agresorem i s obětí šikany, případně doporučit zákonným zástupcům péči dítěte v pedagogicko-psychologické poradně, středisku výchovné péče nebo jiných odborníků.
- škola nastaví taková opatření, aby bránila návratu rizikového chování.
- škola dbá na správný přístup k žákům s PAS

III. Nápravná opatření

Škola má k dispozici tato nápravná opatření sloužící pro zastavení násilí agresorů:

- výchovná opatření
- sníženou známku z chování
- převedení do jiné třídy
- doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče či pobyt v diagnostickém ústavu
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou

IV. Komunikace školy s rodiči

- rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte
- pokud rodiče přijdou žádat o pomoc ohledně šikany svého dítěte, nereaguje pedagog obranně a nedůvěřivě, nechápe prosbu rodičů jako stížnost.
- je nutné rodiče v klidu vyslechnout, nechat vymluvit, nepoučovat, aktivně naslouchat
- je potřeba se umět doptat na důležité informace

- **podezření nebo tvrzení rodičů, že je jejich dítě šikanováno, se nesmí nikdy podcenit** (viz Postupy pro vyšetření a řešení šikany)
- **rozhovor s rodiči oběti probíhá individuálně**
- **škola nezve rodiče protagonistů šikany do školy, když ještě šikana není vyšetřena** (u počáteční šikany, která se dá vyšetřit během jednoho nebo dvou dnů, obvykle proběhne až po jejím vyšetření)
- cílem rozhovoru je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních (někdy je užitečné připravit rodiče oběti i na třídní schůzku, kde bude podána informace o řešení šikany)
- **vážnou chybou je neinformování rodičů o řešení šikany**

Ve všech případech je potřeba informovat rodiče, že ve třídě byla šikana a škola ji řešila. U počáteční šikany zpravidla stačí podat informaci na pravidelné schůzce, u pokročilé šikany je na místě svolat schůzku mimořádnou.

V. Šikana zaměřená na učitele - jak ji předcházet a jak ji řešit

- šikana zaměřená na učitele ze strany žáků je chápána jako celostní problém, který se týká všech členů školy. Není výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí.
- šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že **dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog**
- šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole, může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti.

Prevence šikany zaměřené na učitele:

- vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry
- pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě
- na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky
- pedagog posiluje zapojení žáků do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků.
- očekává úspěch u všech žáků a podporuje je

- nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost
- všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

- pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která nesmí zůstat v situaci sama, ale vyhledá pomoc ostatních (škola podporuje své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistí bezpečí pro pedagoga a řeší vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy)
- v případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky si pedagog pro sebe zajistí bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.)
- požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě, vyžaduje-li to situace
- je zapotřebí, aby pedagog sám i jeho kolegové porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se.
- pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě

VI. Strategie vyšetřování (strategie první pomoci)

Vyšetřování šikany je velmi citlivou záležitostí.

Učitel nesmí podlehnout pocitu, že je "poslední spravedlivý" ani tomu, že se "zase tak moc nestalo". Na cestu za nápravou by měl být "vybaven" láskou k dětem, schopností empatie, soucitem a etickými normami.

1. žák oznámí učiteli danou skutečnost, učitel žáka vyslechne
2. učitel to okamžitě oznámí metodičce prevence, která se bude ihned případem zabývat
3. třídní učitel a metodička prevence spolupracuje s ostatními kolegy, kteří se mohou k případu vyjádřit
4. proběhne konzultace ve školním poradenském pracovišti – s výchovným poradcem a speciálním pedagogem
5. metodik prevence oznámí záležitost vedení školy a spolupracuje na dalším řešení

❖ Počáteční šikana (zvládnutelná školou)

Kompetentní osoby: třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, rodiče

Prostory pro vyšetřování: kabinet výchovné poradkyně, metodičky prevence, místnost speciálního pedagoga

Okamžité jednání:

- oddělit agresora/y od sebe a od oběti
- pro oběť zajistit bezpečné místo (nejbližší kabinet)
- v případě potřeby kontaktovat zdravotníka

Co potřebuji pro usnadnění: metodický pokyn, deník pro zápis rozhovorů, kapesníky, vodu, deku, lékárničku, dostatečný prostor pro vyšetřování (i časový)

Scénář pro počáteční šikanu (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. rozhovor s informátory a oběťmi
3. nalezení vhodných svědků
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření;
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídnická hodina:
 - a) efekt metody usmíření
 - b) oznámení potrestání agresorů

9. rozhovor s rodiči oběti

10. třídní schůzka

11. práce s celou třídou

Všechny kroky jsou nezbytné, žádný nelze vynechat!

Nejčastější CHYBY:

- společně je vyšetřován agresor i oběť = konfrontace obětí a agresorů **!!NIKDY!!**
- vyšetřování je prováděno ve skupině, ve třídě
- vyšetřování nemá promyšlenou taktiku a strategii, postupuje nahodile
- pedagogové nevědomky chrání agresora; nepřipouští, že on by mohl šikanovat
- výpovědi oběti jsou bezdůvodně zlehčovány ve snaze šikanu zakrýt
- pedagog se snaží „objektivně“ rozdělit vinu mezi agresora a oběť
- výpovědi zmanipulovaných svědků nejsou konfrontovány
- agresori jsou předem informováni, mají dost času na přípravu své výpovědi i ovlivnění svědků a často i oběti
- postup vyšetřujícího je natolik nevhodný, že oběť odmítne vypovídat
- vyšetřování je vedeno tak neobratně, že ostatní žáci odmítnou vypovídat, či vědomě lžou ze strachu, aby se nestali i oni obětí
- pozdní šetření –

1. neřešená počáteční stadia

2. při zjištění je proces vyšetřování odložen na druhý či ještě další den

- nespolupráce s rodiči
- „zametání pod práh“ – u nás na škole šikana není
- neadekvátní tresty

Zmapování symptomů - tj. nalezení odpovědí na tyto otázky:

- Jde o šikanu či teasing (škádlení)?
- Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí?
- Kdo je agresorem, popřípadě kolik je agresorů? (Kdo z nich je iniciátor, kdo je aktivní účastník, kdo je agresorem?)

- Co, kdy, kde a jak dělali agresori konkrétním obětem?
- K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
- Jak dlouho šikanování trvá?

Výpovědi je nutné **důkladně zapsat** a následně vypracovat přehled se jmény iniciátorů, aktérů, agresorů a **přesnými údaji kdy, kde, jak a co komu udělali.**

Taktika vyšetřování

Na rozdíl od strategie je taktika pružná, alternativní. Závisí na odhadu vnitřního vývoje šikany, na věku dětí a na mnoha dalších okolnostech.

Zatímco u pokročilé šikany je taktika psychologicky tvrdá a odborně složitá, u počáteční je psychologicky měkká a odborně méně náročná.

Nicméně metody musejí mít vždy charakter překvapení a skrytosti.

Postup vyšetřování má čtyři části:

1. Zahřívací předkolo

- slouží k navození atmosféry
- u svědků – podpora, povzbuzení, zajištění pocitu bezpečnosti, ujištění o neprozrazení jejich spolupráce
- u agresorů a falešných svědků – práce s citovým napětím, navodit moment překvapení, šokovat, předkládat důkazy a detailní popisy jeho role při šikanování

2. Monolog

- můžeme ho ve vyšetřování vynechat (Slouží k tomu, aby žák - svědek nebo agresor svými slovy řekl, co se přihodilo. Někdy se zaplete do vlastní lži.)
- výslechová praktika „zapletení do vlastní lži“
- svědek nebo obviněný agresor musí souvisle vypovídat o tom, co se dělo

3. Dialog

Není dialogem v pravém slova smyslu, jde v něm o:

- kladení otázek vyšetřovanému žákovi a jeho odpovědi na ně
- práci s citovým napětím, princip „přitlačení ke zdi“ – nabídka polehčujících okolností, když se přizná, v případě dalšího lhaní bude nekompromisně tvrdě potrestán
- rozvracení křivé a lživé výpovědi prostřednictvím rozporů, práce s přeroknutím
- práci s vnitřním konfliktem – přesvědčování o zbytečnosti a nevýhodnosti lhaní, „brnkání na citlivou strunu“

4. Konfrontace

Konfrontace není nutná v každém případě.

Někdy se dělá buď mezi svědky, aby se ujasnily rozpory nebo mezi agresory. Konfrontace agresorů (posadíme se tváří v tvář) regulujeme, sledujeme rozpor mezi slovy a gesty.

Neverbální komunikace je starší než verbální a je mnohem pravdivější.

Vedení rozhovoru

a) s agresorem

- direktivní, jasný, nekompromisní tón, možné zvýšit hlas, metoda bič/cukr, pokládat otázky na lži skórech, orientovat dotazy na detaily, rekapitulovat odpovědi, zůstat klidný emocionálně vyrovnaný,
- při rozhovoru s agresorem je důležité, na co se ptáme a jakým způsobem. Významnou roli hraje neverbální komunikace. Např. jak se na agresora díváme (dlouhý chladný pohled znejistí), v jaké jsme od něj vzdálenosti (příliš velká vzdálenost i přílišná blízkost zneklidňují), zda on sedí a my stojíme (pocit převahy). I kladenými otázkami agresora znejišťujeme, hledáme v jeho slovech rozpory, chytáme se přeřeknutí atd.
- zasypání otázkami,
- znejišťování (vyvolání dojmu, že vše už víme),
- odnímání důvěry (pochybnosti o pravdivosti jeho výpovědi),
- vzbuzování protireakce (podněcování k pravdivé výpovědi a přiznání).

Otázky pro agresora, které je možné použít při vyšetřování:

- kombinovat uzavřené a otevřené otázky vedoucí k popisu situace,
- uvedené otázky je nutné dále rozvinout, reagovat na odpovědi,
- otázky nejdou ve sledu,

Otázky vyplývají z předchozích výpovědí oběti, svědků, neutrálních informátorů (pro vytipování rolí, vycházíme z diagnostiky třídy).

Co se stalo?

Co tě vedlo k tvému chování?

Co jsi dělal?

Popiš situaci?

Nutil tě někdo?

Kdo u toho byl?

Kde se to stalo?

Kde jsi byl ty?

Kde přesně jsi byl?

Otázky pro informátory:

Co se stalo?

Stalo se něco takového již dříve?

Kdy to začalo a jak?

Kde se to stalo?

Jak často se to děje?

Jak se chová oběť/agresor?

Jaký vztah máš k.....?

Jak ses u toho cítil?

Co bys navrhoval za řešení ve tvé situaci?

b) s obětí

- volba otázek otevřených, projektivních a s otevřeným koncem
- metoda aktivního naslouchání, povzbuzování, objasňování, parafrázování, zrcadlení, pocitů, shrnutí, uznání
- sdílení emocí, ošetření potřeb fyzických i psychických, klidný a podporující přístup, dostatek času na sdělení – ticho

Otázky pro oběť, které je možné použít při vyšetřování:

- kombinovat uzavřené a otevřené otázky vedoucí k popisu situace
 - uvedené otázky je nutné dále rozvinout, reagovat na odpovědi
 - otázky nejdou ve sledu
- Jak se cítíš/ jak ti je?
- Co se stalo?
- Kde se to stalo?
- Kdo u toho byl?
- Jaký vztah máš k.....?
- Stalo se něco takového již dříve?
- Kdy to začalo a jak?
- Pomohl ti někdo?
- Viděl vás někdo?
- Řekl jsi to někomu – požádal o pomoc?
- Bylo možné se bránit?

VII. Práce s rodiči:

➤ kontaktovat rodiče

- až po základním prošetření v případě, že jde o vyšetřování během běžné školní docházky

- pokud je přítomen vyšetřování externista jiné organizace, nutno informovat rodiče ihned!

➤ Telefonovat **před svědky**, mobilní telefon (v případě možnosti rozhovor nahrát)

- telefonát by měl obsahovat tyto informace:

- jakou roli dítě ve vyšetřování zastává
- jaký průběh bude mít následující vyšetřování (délka, postup, výstup...)
- kdo se účastní vyšetřování (vedení, externisté...)
- požadavky na rodiče (vyzvednout dítě, spolupráce při vyšetřování, nabídka–pomoci ...)
- nedělat závěry, neukvapovat se v řešení

➤ Osobní jednání s rodiči **vždy za přítomnosti žáka**, kterého se problém týká a **minimálně dvou svědků**

- informace o vyšetřování žáka – při předávání žáka, jaký průběh bude mít následující vyšetřování (krátce)

- informace o vyšetřování žáka – výsledek vyšetření

- seznámení s postupem vyšetřování

- seznámení s postihy

- další postupy a individuální doporučení – předat kontakty na návaznou síť poskytující individuální péči

Vždy si domluvíme jednoho pedagoga na zápis rozhovoru s rodičem a nakonec všichni zápis podepište!!!

VIII. Náprava

- potlačení příznaků onemocnění skupiny
- zastavení šikanování, obnovení platnosti norem, zabezpečení ochrany obětí

Metoda vnějšího nátlaku

1. pohovor

a) individuální – u zárodečných podob – pedagogický nátlak mezi „čtyřma očima“ nebo setkání třídního učitele, agresora a jeho rodičů

b) komisionální – u vážných případů počátečních a vždy u pokročilých stadií

2. oznámení o potrestání agresorů před celou třídou

3. ochrana oběti (zajištění bezpečí, stálý kontakt s rodiči, případně zprostředkování péče v odborném zařízení)

4. práce s agresorem, případně zprostředkování péče např. v PPP, SVP, u jiných odborníků – klinického psychologa, psychiatra, psychoterapeuta

IX. Třídní schůzka

Sdělení: - o postizích

- o dalších formách ošetření třídy:

1. zvýšený dohled

2. práce se třídou – vrstevnický program realizovaný PPP, SVP – pozitivní stigmatizace, práce s pravidly třídy

3. režim – vyplnění přestávky, nadstandardní úkoly, ...

4. represivní kroky – OSPOD, Policie ČR, Probační a mediační služby

5. monitoring třídy

Průběžné informování rodičů o průběhu a změnách (formou individuálních sezení za přítomnosti dítěte).

X. Učitelský sbor:

Sdělení: - o postizích
- o zapojení do dalších forem ošetření třídy:

- 1) zvýšený dohled
- 2) režim – vyplněné přestávky, nadstandardní úkoly ...
- 3) monitoring třídy – seznámení pedagogů s principy monitoringu vyučujících v dané třídě

- výchovná opatření:

- 1) napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitelky školy
- 2) snížení známky z chování
- 3) převedení do jiné třídy (nikdy oběť, jen agresor)

- 4) v mimořádných případech:

- doporučení rodičům o dobrovolném umístění dítěte ve středisku–
výchovné péče nebo diagnostickém ústavu
- podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s
rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní
výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu

♦ Pokročilá šikana – řešení za pomoci odborníků

- překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti
 - při zjištění pokročilé šikany je na místě přerušit výuku a domluvit se, kdo a co bude dělat
 - žáky nenechat bez dohledu
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
 - zajištění průběžného hlídání celé třídy
- pokračující pomoc a podpora oběti
- ohlášení policii a navázání kontaktu se specialistou na šikanování
- informování rodičů
- strategie vyšetřování:
 1. Rozhovor s obětí a informátory.
 2. Nalezení vhodných svědků.
 3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky.
 4. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
- Náprava a léčba
 - realizace metody *Vnějšího nátlaku*
 - léčba ve specializovaných zařízeních (diagnostické ústavy, SVP aj.
- Spolupráce s odborníky (PPP, SVP, Policie ČR, orgány sociálně právní ochrany dítěte aj.)

Specifické situace

Anonymní sdělení:

Pedagogická rada – porada pedagogů

Sonda do tříd – sociometrie ...

Řešení s třídním učitelem
Žáci s PAS

Šikana mimo školu:

Zdvojené dohledy – ošetřit, aby nemohlo docházet k šikaně ve škole

Předat policii (oznamovací povinnost)

Možnost práce se sociálním klimatem – vztahy ve třídě, ve skupině

XI. Charakteristika kyberšikany

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany, při níž jsou zneužívány informační a komunikační technologie. Může jít o verbální útoky, sdílení nahrávek, vytváření falešných profilů, sdílení zmanipulovaných fotografií či videí.

Kyberšikana není online obtěžování, které je zpravidla jednorázové, v případě kyberšikany jde naopak o opakované a dlouhodobé dehonestující jednání, kterému se oběť nedokáže bránit. Kyberšikana je definována jako záměrná, ale existuje i možnost, že vznikne nezáměrně jako „špatný vtip“, který se vymkl kontrole.

Kyberšikana může být doplňkem šikany tváří v tvář, jak je popsána v předchozím oddíle. Její nebezpečí spočívá v daleko větším dosahu, které umožňuje internetové prostředí, kde se agresorem můžou stát další a další uživatelé internetu. Útok na oběť je možné navíc vést kdykoliv a kdekoliv, není nutná přítomnost oběti a agresora na stejném místě. Absence bezprostředního kontaktu a anonymita stěžuje její řešení.

U kyberšikany je obtížné:

- **zajistit rychlou ochranu oběti** (např. odstranit diskusní skupinu či profil, ve kterém ke kyberšikaně dochází, zajistit odstranění dehonestujících materiálů z internetu a zastavit tak další šíření kyberšikany atd.),
- **zajistit dostatečný počet svědků** (u kyberšikany často chybí svědci, publikum je značně anonymní a nelze identifikovat, kdo má o kyberšikaně informace),
- **vystopovat útočníka** (u tradiční šikany útočníka známe, u kyberšikany však útočník často vystupuje pouze pod přezdívkou, využívá falešné profily atd.),
- **rozpoznat, kdy jde o kyberšikanu a kdy ne** (žáci často nerozpoznají hranice kyberšikany a neví, jak se s ní vypořádat, neví, koho kontaktovat, jak postupovat, jaké kroky podniknout).

XII. Postup řešení v případě kyberšikany

V případě odhalení kyberšikany je informováno vedení školy, školní metodik prevence, výchovný poradce a třídní učitel. **Další postup odpovídá postupu při řešení šikany tváří v tvář** a je možné postupovat podle kroků definovaných v přechozím oddíle.

Kyberšikana je ovšem odlišná a některé kroky nelze tak jednoduše realizovat, proto je vhodné doplnit je o postup specifický pro tento typ šikany.

- Primárním krokem je **snaha o prevenci**, jak je definovaná v Školním preventivním programu. Souvisí také s jasným nastavením pravidel, jaké chování nebude tolerováno. Obzvláště je zdůrazněno, že chování na internetu má následky ve skutečném světě.
- Je nutné zajistit **ochranu oběti**, zajistit jí psychologickou pomoc, ve škole dbát zvýšených ochranných opatření. V součinnosti s IT odborníkem je snaha zajistit, aby **byl závadný obsah z internetu stažen** – odstranění fotografií, videí, nahrávek, zablokování profilů pachatelů šikany.
- Před odstraněním je nutné zajistit **důkazní materiál** – jak konkrétní důkazy, tak i seznam žáků na šikaně se podílejících, obzvláště pokud se šikana odehrává v uzavřené skupině. Důkazní materiál by měl být anonymizován (nesmí z něj být poznat, z účtu jakého svědka byl získán), aby byla zajištěna ochrana svědků.
- V případě, že agresor není znám, jsou zákonní zástupci o situaci informováni třídním učitelem. V součinnosti s nimi kontaktuje vedení školy Policii ČR s žádostí o pomoc při řešení kyberšikany.
- Pokud kyberšikana naplňuje skutkovou podstatu trestných činů, vedení školy kontaktuje Policii ČR.
- Po vyvození důsledků a případných kázeňských opatřeních je opět nutné **pracovat s celým kolektivem**. V rámci následné péče metodik prevence zorganizuje seminář/přednášku zaměřenou na odpovědné chování na internetu.

XIII. Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech (Ministerstvo školství, 2016a):

- Dojde-li k šikaně/kyberšikaně **v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost** tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona, podle něhož mají zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte či žáka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání).
- Škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo

proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (*Zákon č. 359/1999 Sb., 2012*)); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci, a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

- Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo specialistovi na problematiku mládeže Služby kriminální policie a vyšetřování, jinak na nejbližším obvodním oddělení policie. V takovém případě vystupuje tato osoba jako oznamovatel a má právo na vyrozumění do jednoho měsíce od podání oznámení. Oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.
- V případě závažnějšího stupně šikany/kyberšikany by měl být informován také zřizovatel školy.

Doporučené dokumenty:

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních - č. j. MSMT 21149/2016
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Kyberšikana a další formy kybernetické agrese - č. j. MSMT 32550/2017-1
- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.
- Sledovat - <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>



Základní škola Beroun, Wagnerovo náměstí 458	
SMĚRNICE - KRITÉRIA PRO HODNOCENÍ CHOVÁNÍ A PRAVIDLA PRO UDĚLOVÁNÍ VÝCHOVNÝCH OPATŘENÍ	
Směrnice nabývá platnosti ode dne: 1. 9. 2025	Vypracovala: Mgr. Eva Drbalová

Kritéria pro hodnocení chování a pravidla pro udělování výchovných opatření

Do hodnocení žáka patří jak pozitivní, tak negativní hodnocení žáka v jeho chování (tzn. pochvaly a opatření k posílení kázně). Přihlíží se k individuálním schopnostem a možnostem žáka, celkovému zdravotnímu stavu, věkovým zvláštnostem a k vynaloženému úsilí, zájmům ve škole i mimo školu a zájmu o práci vůbec a případnému stupni postižení.

Výchovná a kázeňská opatření představují:

1. Pochvaly a jiná ocenění – k hodnocení příkladného chování žáků.
2. Kázeňská opatření – k hodnocení porušování pravidel chování stanovených školním řádem. NTU – napomenutí třídního učitele, DTU – důtka třídního učitele, DŘŠ – důtka ředitele školy.

Hodnocení chování:

Výsledné hodnocení chování v daném školním období.

Hodnotí se známkou 1 – velmi dobré, 2 - uspokojivé nebo 3 - neuspokojivé.

Porušování kázně se promítá do hodnocení chování.

1. Pochvaly

Pochvala učitele:

Uděluje průběžně třídní učitel na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících za:

- účast v okresním i krajském kole sportovních a předmětových soutěží
- aktivní přístup k plnění školních povinností
- vylepšování třídního a školního prostředí, za jednorázovou pomoc při organizaci školních akcí (soutěže, výlety, exkurze, veřejná kulturní vystoupení)

- za pomoc a podporu spolužáka z vlastní iniciativy

Pochvala ředitele školy (je zapsána na vysvědčení):

Uděluje průběžně ředitel školy na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních pedagogických pracovníků či jiné fyzické osoby, a to po projednání na pedagogické radě např. za:

- mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy
- záslužný nebo statečný čin
- mimořádně úspěšnou práci za zvlášť významné činy ve prospěch obce (ekologické aktivity, protidrogová prevence apod.)
- za častou a úspěšnou reprezentaci ve sportovních soutěžích a olympiádách

2. Kázeňská opatření

Kázeňská opatření se ukládají při porušení kázně a školního řádu. Druh opatření se ukládá dle stupně závažnosti porušení. Kázeňská opatření jsou opatření sloužící k posílení kázně.

Všechna kázeňská opatření se ukládají žákům v co nejkratším možném čase po kázeňském prohřešku.

Napomenutí třídního učitele

Ukládá třídní učitel bezprostředně po přestupku a současně informuje vedení školy. Třídní učitel prokazatelným způsobem bezodkladně informuje zákonné zástupce prostřednictvím zápisu v elektronickém systému Bakaláři.

Důtka třídního učitele

Ukládá třídní učitel po předchozím projednání s vyučujícími žáka a vedením školy bezprostředně po přestupku. Třídní učitel prokazatelným způsobem bezodkladně informuje zákonné zástupce prostřednictvím zápisu v elektronickém systému Bakaláři. Pokud před uložením důtky nepředcházelo uložení nižšího kázeňského opatření, třídní učitel projedná se zákonnými zástupci žáka uložení výchovného opatření.

Důtka ředitele školy

Je uložena ředitelem školy na základě návrhu třídního učitele, návrhu ostatních vyučujících po projednání na pedagogické radě v situacích, kdy předchází uložená výchovná opatření nevedla k nápravě, nebo se žák dopustil závažného porušení školního řádu (v případě závažného a mimořádného porušení školního řádu lze svolat mimořádnou pedagogickou radu za účelem projednání přestupku s důsledky). Před uložením důtky jsou zákonní zástupci žáka prokazatelně seznámeni s důvody udělení DŘŠ (elektronický systém Bakaláři). Rodiče svým podpisem potvrdí vzetí DŘŠ na vědomí. Součástí zápisu v systému jsou přesné důvody uložení důtky. Pokud před uložením důtky nepředcházelo uložení nižšího kázeňského

opatření, ředitel školy s třídním učitelem projednají se zákonnými zástupci žáka uložení výchovného opatření.

Stupně závažnosti:

- 1. Mírné porušení kázně a školního řádu**
- 2. Závažné porušení kázně a školního řádu**
- 3. Hrubé porušení kázně a školního řádu**

Mírné porušení kázně a školního řádu:

- pozdní příchody do výuky (3 za čtvrtletí, které neovlivnilo zpoždění MHD)
- vyrušování při výuce (za nevhodné či nepřiměřeně chování)
- nerespektování pokynů kteréhokoli zaměstnance školy
- znečišťování majetku školy a znečišťování okolí

Za mírné porušení kázně může být uloženo NTU, v případě dalšího opakování pak DTU a dále DŘŠ. Uložení NTU a DTU je zcela v kompetenci třídního učitele. Tato výchovná opatření se ukládají okamžitě. Zákonní zástupci jsou s uložením opatření seznámeni zápisem v elektronickém systému Bakaláři.

DŘŠ je zcela v pravomoci ředitele školy, který rozhoduje o uložení na základě vyjádření a doporučení pedagogické rady. Další porušování kázně se může promítnout do hodnocení chování na vysvědčení.

Závažné porušení kázně školního řádu

- více než 3 pozdní příchody (za čtvrtletí, které neovlivnilo zpoždění MHD)
- za používání (např. hraní her, psaní zpráv, sledování soc. sítí) mobilních telefonů při výuce
- opakované mírné porušení kázně, po předchozích udělených kázeňských opatřeních (NTU, DTU)
- opakované záměrné narušování výuky
- navádění jiných žáků k porušování školního řádu je rovněž závažným porušením školního řádu a bude hodnoceno podle pravidel pro udělování výchovných opatření.
- opakované nepřístojné a nevhodné chování o přestávkách
- úmyslné poškozování vybavení a majetku školy včetně pomůcek a svěřeného materiálu
- nevhodné chování vůči zaměstnancům školy i ostatním dospělým osobám
- 1 - 2 neomluvené hodiny
- vulgární vyjadřování v prostředí školy i v jídelně

Za závažná porušení školního řádu může být uložena důtka ředitele školy.

Hrubé porušení kázně a školního řádu

- vědomé a záměrné ničení školního majetku velkého rozsahu, krádež
- hrubé, vulgární a agresivní chování ke spolužákům či zaměstnancům školy
- veškeré projevy rasismu
- jakékoliv nakládání s veškerými omamnými, psychotropními látkami a s jedy, alkoholem, tabákem a nikotinem ve škole, v areálu školy a při akcích pořádaných školou
- nošení zbraní a nebezpečných předmětů do školy a manipulace s nimi
- více než 2 neomluvené hodiny
- podvody, lhaní
- projevy šikany (psychické i fyzické), fyzické napadení spolužáka
- za používání (např. pořizování videí a focení spolužáků či pedagogů a dalších zaměstnanců školy) mobilních telefonů nebo jiných elektronických zařízení ve škole
- nedovolené opuštění budovy školy

Za hrubé porušení školního řádu se většinou ukládá důtka ředitele školy, toto porušení kázně a školního řádu se může odrazit i v hodnocení chování za příslušné období školního roku.

Příklady jednotlivých porušení kázně a školního řádu a jejich zařazení do příslušných výchovných opatření a do klasifikace chování:

Napomenutí třídního učitele

- za 3 zápisy v elektronickém systému Bakaláři (drobné prohřešky a vyrušování, vykřikování apod.)
- za 3 pozdní příchody do výuky
- za neslušné chování vůči spolužákům (pošťuchování, nadávky, výhrůžky), návštěvníkům a zaměstnancům školy
- za používání (např. hraní her, psaní zpráv, sledování soc. sítí) mobilního telefonu nebo jiných elektronických zařízení při vyučování a jeho nevypínání po dobu vyučování
- za nevhodné či nepřiměřeně hlučné chování v prostorách šaten, areálu školy v době pokračující výuky
- za neplnění povinností služby (tabule, pořádek ve třídě, zamčené šatny)

Důtka třídního učitele:

- za další zápisy v elektronickém systému Bakaláři (5x za pololetí)
- za opakované pozdní příchody do školy (5x za pololetí)
- za 1- 2 neomluvené hodiny
- za opakované používání (např. hraní her, psaní zpráv, soc. sítě) mobilního telefonu nebo jiných elektronických zařízení při vyučování a jeho nevypínání po dobu vyučování

- za záměrné nevhodné chování vůči zaměstnancům školy a ostatním dospělým
- za opakované záměrné rušení výuky a neplnění pokynů učitele

Důtka ředitele školy:

- předchozí bez nápravy
- poškozování školního majetku
- za neuposlechnutí pokynů učitele při školních akcích, při nichž je třeba dbát na zvýšenou opatrnost a ochranu zdraví (TV, plavecký výcvik, výlet, exkurze, LVVZ, kulturní akce v budově školy i mimo budovu školy, přesun po komunikacích atp.)
- za záměrné nebezpečné jednání, jehož výsledkem je nebo může být poškození zdraví vlastního nebo spolužákova
- za používání (např. pořizování videí a focení spolužáků či pedagogů a dalších zaměstnanců školy) mobilních telefonů nebo jiných elektronických zařízení při výuce
- za 3- 4 neomluvené hodiny

Druhý stupeň z chování

- byla uložena výchovná opatření a žák se nezlepšil
- výrazný přestupek z bodů u DŘŠ
- za urážky kteréhokoli zaměstnance školy
- záškoláctví v rozsahu 5 – 6 neomluvených hodin
- prokázané jakékoliv nakládání s veškerými omamnými, psychotropními látkami a s jedy, alkoholem, tabákem a nikotinem ve škole, v areálu školy a při akcích pořádaných školou
- vulgární a společensky nebezpečné chování

Třetí stupeň z chování

- byl uložen druhý stupeň z chování a žák se nezlepšil nebo se přes DŘŠ dopouští dalších přestupků
- velmi závažný přestupek proti školnímu řádu (např. pokročilá šikana, hrubé chování vůči žákům, učitelům, či ostatním zaměstnancům školy)
- velmi závažné a soustavné porušování školního řádu
- za více než 6 neomluvených hodin
- za opakované nakládání s veškerými omamnými, psychotropními látkami a s jedy, alkoholem, tabákem a nikotinem ve škole, v areálu školy a při akcích pořádaných školou

Třídní učitel prokazatelným způsobem neprodleně oznámí žákovi a zákonnému zástupci druh výchovného opatření a důvody pro jeho udělení. Veškerá výchovná opatření také zapíše do dokumentace školy a jsou uvedena v zápisu z pedagogické rady školy.

Při hrubém porušení školního řádu nemusí snížené známce z chování předcházet jiné výchovné opatření k posílení kázně.

Při hodnocení chování se přihlíží k věku, k diagnostikované specifické poruše chování a všechna opatření k posílení kázně se posuzují individuálně.

Jakákoliv známka z chování (případně slovní hodnocení chování) není výchovným opatřením, ale vyjadřuje hodnocení chování žáka v průběhu pololetí školního roku.

Typ kázeňského opatření je dán závažností jednání, neplatí pravidlo posloupnosti.

V jednom čtvrtletí nelze uložit jednomu žákovi 2x stejné opatření.

Uložení kázeňského opatření není podmíněno předchozím opatřením nižšího stupně.

Tato směrnice může být změněna pouze usnesením řádné pedagogické rady na návrh jednotlivých pedagogických pracovníků školy.

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Školní neúspěšnost je:

- v protikladu školní úspěšnosti často považována laickou veřejností za vznešenější označení pro „špatné známky“, které pak úzce souvisí se vznikem negativních postojů k učení a škole.
- z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání žáka v podmínkách školního edukačního prostředí nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům.
- jevem, jehož řešení si vyžaduje individuální práci s žákem a také s jeho zákonnými zástupci. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřujících k nápravě.
- vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte.

Školní neúspěšnost bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Při řešení školních neúspěchů je nutná úzká spolupráce pedagogických pracovníků, zákonných zástupců a žáka samotného. Často je nutná i konzultace s odborníky.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z Vyhlášky č. 27/2016 Sb. a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek k zlepšení jejich školní úspěšnosti.

Faktory ovlivňující školní neúspěšnost

Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole. Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, dalších odborníků, rodiny a samotného žáka.

Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život.

Jedná se o tyto faktory:

- osobnost dítěte - snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, nízká sebedůvěra
- poruchy chování a učení
- nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole – malá aktivizace žákovy osobnosti ve vyučování, nedostatečná motivace, špatné vztahy mezi učitelem a žákem, popřípadě mezi žákem a spolužáky, konflikt mezi rodinou a školou

- zdravotní problémy žáka - dlouhodobá absence
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu
- nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče
- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí)
- dítě – cizinec

Součástí mohou být i doprovodné projevy školní neúspěšnosti:

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie
- poruchy chování – záškoláctví, útoky ze školy nebo z domova
- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

Řešení školní neúspěšnosti

Základní podmínkou prevence školní úspěšnosti je pozitivní klima školy, důvěra žáků a rodičů k učitelům a aktivní přístup a zájem učitelů o žáky.

Velmi důležitou roli hraje především postoj dítěte i rodičů ke škole a školní práci. Tento postoj závisí na dobré motivaci a zvyšování sebedůvěry dítěte. Postoj žáka ke škole dále ovlivňují i dílčí úspěchy a neúspěchy ve vzdělávacím procesu. Žáci, kteří pracují pod úrovní svých schopností a bez zvýšeného vlastního úsilí, nejsou motivováni k lepším výsledkům a bývají ve škole nespokojeni. Neúspěch může být u žáka podnětem k většímu úsilí a snaze o zlepšení výsledků. Pokud jsou však neúspěchy příliš časté, motivace žáka se rychle snižuje.

Motivace a zvyšování sebedůvěry:

- klademe na dítě přiměřené nároky
- zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky
- oceňujeme jeho jedinečnost
- umožňujeme dítěti vyslovovat vlastní názory
- podporujeme aktivitu dítěte
- pomáháme dítěti a radujeme se z jeho úspěchů
- rozvíjíme u dítěte pocit empatie
- vyhýbáme se negativnímu srovnávání.

Doporučený postup při řešení školní neúspěšnosti

- Na žákovu neúspěšnost upozorní vyučující jednotlivých předmětů třídního učitele.
- Ten kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání a přítomnost poradenských pracovníků školy (výchovný poradce, metodik prevence rizikového chování).

Na počátku řešení školní neúspěšnosti je nutná správná diagnostika příčin – analýza žákových možností, posouzení jeho učebního stylu, vzdělávacích potřeb a osobních postojů ke škole.

- Třídní učitel vypracuje plán pedagogické podpory, zkonzultuje ho s výchovným poradcem a seznámí s ním ostatní vyučujícími. Plán je založen na individuálním

přístupu k žákovi (přiměřená časová dotace k vypracování úkolů, ověření pochopení zadání úlohy, poskytování zpětné vazby, preferování ústní formy ověřování znalostí, zadávání vhodných cvičení k zopakování a upevnění učiva atd.).

- V případě přetrvávajících obtíží je zákonným zástupcům doporučena návštěva odborného pracoviště – např. PPP, SPC apod. V případě potřeby jsou žákovi poskytnuta potřebná podpůrná opatření (individualizace, reedukace, pedagogická intervence, pomoc asistenta pedagoga, zohlednění obtíží, úprava metod a forem výuky atd.).

Základem řešení je vzájemná spolupráce všech zúčastněných, kteří mohou s žákem pracovat – to jsou učitel, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, pracovníci školských poradenských zařízení a rodiče.

U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: Je nutná kvalitní odborná diagnostika, na základě které pak škola zpracuje žákovi vhodná podpůrná opatření. Ta jsou volena individuálně na základě doporučení poradenských zařízení.

- Individuální přístup (motivace, respektování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce)
- Poskytování individuálních konzultací a doučování
- Vypracování plánu pedagogické podpory
- Vypracování IVP

U všech žáků:

- Zjištění příčin neúspěšnosti.
- Nabídka doučování, konzultace.
- Vytvoření podpůrného studijního plánu k doplnění či zvládnutí učiva, zpracování dílčího harmonogramu, aby žák získal pocit, že lze vše zvládnout (zejména u žáků s vysokou absencí).
- Zadávání pravidelných úkolů v přiměřeném rozsahu pro domácí přípravu žáka.
- Umožnit plnění zadaných úkolů i ve volných hodinách ve škole, poskytnout k tomu i školní pomůcky, počítač apod.
- Pravidelný kontakt s rodiči žáka, je-li tam zájem i z jejich strany.
- Pracovat s klimatem třídy a začleňování těchto žáků do kolektivu.
- Při selhání výše popsanych opatření pak motivovat žáka k opakování ročníku.
- Pravidelně každé čtvrtletí vyhodnocovat na pedagogické radě situaci ve vzdělávání žáků, konkretizovat žáky ohrožené školní neúspěšností, dohodnout s nimi potřebné strategie a seznámit s tím zákonné zástupce žáků.

Vypracovala:

Základní škola Beroun Wagnerovo náměstí 458

Mgr. Eva Drbalová